

Pita anêḅ kapyā yaḅ Abô môn

Aposel Pita hatō kapyā êntêk. Yani havatho ḅê êvhaviḅ loḅ ek nêḅô matheḅ. Ma hanaḅ ek nindum ku ek neyala Kilisi mavi. Hato ek neyabiḅ i esak kêdôḅwaga abôyaḅ takatu ba êḅô avômalô êvhaviḅ kapô. Lôk hatō nena Kilisi tem endelêḅ ba leḅiḅimbi nôḅ êḅ ba nêḅô thêthôḅ.

Hato kapyā êntêk hadêḅ 67 AD la.

Pita hêv lamavi

¹ Ya Saimon Pita, Yisu Kilisi anêḅ anyô ku ma aposel atu yahato kapyā êntêk hadêḅ avômalô takatu ba bôk êvhaviḅ yôv. Ma alalôaniḅ Wapômbêḅ da lôk Yisu Kilisi atu ba êv môlô bulubiḅ intu thêthôḅ. Ba yêlôaniḅ êvhaviḅ ma anêḅ vuli bêḅ hatôm môlônim ôêvhaviḅ. ² Bôk oyala Wapômbêḅ lo alalôaniḅ Anyô Bêḅ Yisu Kilisi ba wapôm lo labali êḅbôlô môlô kapôlômim siḅ.

Loḅôndê nindumbak mavi

³ Yani ma lôkmaḅiḅ anêḅ ôdôḅ ba hamô batôḅ oyaḅ ba halam alalô. Anêḅ lôklokwaḅ ma halêḅ anêḅ Wapômbêḅ ba hêv nôḅkama lôkthô hadêḅ alalô ek nasopa anêḅ lahaviḅ ba namô lôkmala. ⁴ Ba intu habutiḅ abô ba abô êḅ ma lôkmaḅiḅ ba anêḅ vuli ma bêḅ ek epole alalô vê êḅjêk pik anêḅ palê ôvathek atu ba halêḅ anêḅ thethaḅak ek nambitak êtôm Wapômbêḅ da.

⁵ Ba intu ôpôviḅ o esak êvhaviḅ ek ôḅbôlô nôḅ takêntêk, ôḅô batôḅ oyaḅ lôk onja auk katô ^{6*} ma upuk o loḅ lôk umiḅ lôklokwaḅ lôk osopa Wapômbêḅ anêḅ lahaviḅ ⁷ lôk

---

* 1:6: Gal 5:22-23

undum mavi êndêḡ mamuyaḡ ma lemimbiḡ avômalô ⁸ ek nôm takêntêk indumbak ni ba ni ek indum ku endeba injik anôḡ ek onja auk katô esak alalôaniḡ Anyô Bêḡ Yisu Kilisi. ⁹ Anyôla hêv yak hathak nôm takêntêk ma hatôm anyô mabapu lôk mapusip ba bôk êvôkwiḡ anêḡ kambom yôv ma doḡtom lapaliḡ.

¹⁰ Aêḡ ba aiyaḡ thêlô nôpôviḡ am ek nundum nôm takêḡ ek injik thô nena Wapômbêḡ bôk halam môlô ba habi baḡ hayô hêk môlô ba tem miḡ nônêm yak ami. Milôk. ¹¹ Ma Anyô Bêḡ Yisu Kilisi alalôaniḡ bulubiḡ tem êmbôlô môlô esak anêḡ wapôm ba enja môlô thô ek numbitak nôyô anêḡ loḡ lôkliḡyak atu ba anêḡ daḡ mi.

Nodaḡ Wapômbêḡ anêḡ abô avanôḡ

¹² Môlô bôk oyala nôm takêḡ sapêḡ ba bôk olaḡô Wapômbêḡ anêḡ abô avanôḡ ba ôêv haviḡ lôklokwaḡ. Ma doḡtom yahavatho môlô loḡ lôbôlôḡ hathak abô êḡ ek miḡ môlô lemimpaliḡ ami. ¹³⁻¹⁴ *Kasana ma yenaḡ unyak kudum tem neja vê hatôm alalôaniḡ Anyô Bêḡ Yisu Kilisi hik thô hadêḡ ya. Ba intu yahamô unyak kudum êntêk ek yandum yenaḡ ku katô ek yaḡgik môlônim auk liḡ iyom. ¹⁵ Ma yaleḡvidonḡ ek waklavôḡ atu ba yaha ma tem môlô lemimimbi esak abô nômbêḡ atu ba bôk yahanayaḡ.

¹⁶ *Yêlô bôk ayê anêḡ lôkmaḡḡiḡ hathak yêlô maleḡiḡ ba intu anaḡ hadêḡ môlô nena alalôaniḡ Anyô Bêḡ Yisu anêḡ lôklokwaḡ ma bêḡ anôḡ ba tem endelêm esak loḡbô. Ba yêlô miḡ abi môlô lemim hathak kukuthiḡ êntêk ami. ¹⁷ *Yani hawa deda lôk athêḡ lôkmaḡḡiḡ halêm anêḡ Kamik Wapômbêḡ. Ma kaêk te halam yani hêk Deda Lôkmaḡḡiḡ ba hanayaḡ nena, “Ôpêntêk ma yenaḡ okna atu

---

* 1:13-14: Jon 21:18-19; 2Ko 5:1   * 1:16: Mat 17:1-5   * 1:17: Mat 17:5; Mak 9:7; Luk 9:35

ba yalenhaviņ videdauņ. Ma ya kapôlônġ mavi hathak yani.”

¹⁸ Yêlô amô dumlolê mathenġ haviņ yani ma alaņġ abô êņ halêm anêņ leņ.

¹⁹ Ma yêlô ayala nena plopet iniņ abô ma avanônġ ba intu nodanġ abô êņ katô ba nosopa endeba wak ipup lôk vuliņ lôkbôk imbi êndôk môle kapôlômim. Abô êņ ma hatôm wak hapup ba habi deda halôk loņ momaņiniņ ek nômô mavi. ²⁰⁻²¹* Ba auk bêņ atu ba noyala ma aêntêk. Miņ anyô da iniņ auk ba enaņ abô plopet ami. Mi. Lovak Mathenġ hadum ku ba hêv Wapômbêņ anêņ abô ba enaņ bêņ. Ba plopet iniņ abô ma miņ thêlôda iniņ auk ami. Mi.

2

Wapômbêņ tem imbuliņ kêdônġwaga abôyaņ

¹* Ma donġtom kêdônġwaga abôyaņ doho tem nêmô môle malêvônġ êtôm plopet abôyaņ doho bôk êmô avômalô bôsêbôk malêvônġ. Ma tem nimbi môle lemim liņ esak auk lokbaņ ba nimbuliņ môle nim ôêvhaviņ. Ma iniņ auk êņ tem indumbak endeba nêpôlik esak alaņ atu ba bôk hêv i vuli yôv. Aêņ ba kasana ma Wapômbêņ tem imbuliņ i.

² Ma avômalô bêņ anônġ tem nesopa iniņ auk ba nindum sek lôk mama lomaloma endeba avômalô daluk nêgê ba nenaņ abôma esak Wapômbêņ anêņ abô avanônġ. ³ Thêlô maleņkilik ek neja nômġkama bêņ anônġ. Ba tem nenaņ abôyaņ lôk nimbi môle lemim ek neja môle nim valuseleņ. Sêbôk ma Wapômbêņ hanaņ nena tem thêlô nema ba yani miņ hêk sôm ami. Ba intu tem imbuliņ thêlô. Avanônġ.

⁴* Ma anêņ aņela idum kambom ba hatak i halôk loņ atum ba havalonġ i loņ hamô lôv momaņiniņ endeba

---

* 1:20-21: 2Ti 3:16; 1Pi 1:11-12 * 2:1: Mat 24:11; Jut 4 * 2:4: Jut 6

nindum abô am. Ma miñ hêv thêlô vê ba i oyañ ami. ⁵*Ma avômalô bôsêbôk takatu ba bôk êdô Wapômbênj ma hêv ñaḡbô ba habuliñ i ma miñ hêv thêlô vê ba i oyañ ami. Mi. Hêv Noa ôpatu ba hanañ abô thêthônj lôk avômalô baheñvi ba lahavulô iyom bulubiñ. ⁶*Ma hanañ ba atum hathañ Sodom lo Gomola ba kabukla ba ema ek avômalô nêgê nena avômalô takatu ba miñ esopa Wapômbênj ami tem neja malaiñ. ⁷⁻⁸*Ma Lot anyô thêthônj atu ba hamô haviñ avômalô takatu ba êvôliñ dômiñ ek Wapômbênj anêñ abô ma hayê lôk halañô thêlônij thethañak lo kambom lomaloma. Ba yani lamalaiñ lôk lahiki bêñ ba Wapômbênj hêv yani iyom bulubiñ. ⁹Anyô Bêñ bôk hadum nôm takêñ yôv. Ba intu tem nêm avômalô takatu ba esopa yani bulubiñ esak malaiñ lomaloma. Ma embaloñ ñê leñôndônj kôtônj sapêñ loñ ba neja vovañ êmô endeba waklavônj nindum abô. ¹⁰*Avanônj biñ. Ñê êñ esopa leñviñkupik anêñ thethañak lelaik lomaloma ba êpôlik hathak ñê bêñbênj iniñ abô ma tem neja vovañ bêñ ek avômalô vi. Ñê takêñ êv ida liñ lôk leñôndônj kôtônj. Ma miñ êkô ek nenañ abôma esak aḡela lôk athêñ takatu ba êmô malak leñ ami. ¹¹*Aḡela ma iniñ lôklokwañ bêñ ba hamônj. Ma doḡtom miñ êmô Wapômbênj anêñ loñ hadum abô ba etatale ñê lôkmañgiñ takêñ ami. Mi. ¹²*Ma doḡtom kêdônjwaga abôyañ takêñ ethak enañ abôma hathak auk takatu ba miñ eyala ami. Thêlô hatôm alim lomaloma takatu ba iniñ auk mi ba evaloñ i loñ ek nijik i vônô ma thêlô intu tem mi aêñ iyom.

¹³ Thêlô êv vovañ hadêñ avômalô vi ma Anyô Bêñ tem injik vovañ êñ liliñ. Waklêvônj biñ ma thêlô miñ

---

* 2:5: Stt 6:5-8:19; 2Pi 3:6; Hib 11:7; 1Pi 3:20   * 2:6: Stt 19:24; Jut 7
 * 2:7-8: Stt 19:1-16   * 2:10: Jut 7-8,16   * 2:11: Jut 9   * 2:12: Jut 10

mama ami ma leñijmavi hathak nindum iniñ thethajak lomalama. Thêlô eyañ nô m haviñ môlô ba leñijmavi hathak iniñ kambom ma doñtom thêlô ma hatôm nô m palê lô k lelaik. ¹⁴ Ma thêlô maleñijkilik ba idum sek haviñ avi wak nô mbêñ intu ma miñ etak ami. Ma êvô v avô malô takatu ba iniñ êvhaviñ pulusikna ek nesopa i. Thêlô bô k êdôñ i yô v hathak auk nêbô v valuseleñ lô k nô mkama mavi êñjêk avô malô vi. Wapô mbêñ bô k hanañ yô v nena tem imbuliñ i. ¹⁵ *Ma thêlô bô k etak loñô ndê thêthôñ ba eveñ mayaliv ba esopa Beo nakaduñ Balam, ôpatu ba lahaviñ kambom anêñ vuli. ¹⁶ *Ma bok doñki abô lêk putup ma doñtom hanañ abô hatôm anyô ba hayanda plopet Balam êñ ek nê m anêñ auk molo atu vê.

¹⁷ *Thêlô ma hatôm ñañma, ma doñtom hamoma. Wak hêk sawa daim ba thêlô ma hatôm buliv lelaik ba avô malô leñijmavi. Ma doñtom lovak hayuv vô kê. Aêñ ba Wapô mbêñ bô k hapesañ loñ momañiniñ kambom anôñ ek thêlô. ¹⁸ Thêlô ebam i hathak abô takatu ba anêñ anôñ mi. Ma avô malô êvhaviñ lukmuk takatu ba bô k etak ñê daluk iniñ auk ba ik kapô lôñiñ liliñ, ma doñtom ibi thêlô leñij hathak pik anêñ thethajak lomalama ba êvô v i hatup. ¹⁹ Thêlô ibutiñ abô ba enañ nena, “Yêlô tem napole mô lônim yak vê.” Ma doñtom bumalô bô bô bô k eto abô hathak ñê takêñ nena, “Thêlôda iniñ alañ hamô ba alañ êñ ma kambom takatu ba havalonñ i loñ ek imbuliñ i.”

²⁰ *Opalêla takatu ba bô k eyala Anyô Bêñ Yisu Kilisi alalôaniñ bulubiñ ba êsô v hêk lelaik pik êntêk ba i vê m ma idum hathak loñbô aleba evalonñ i, êñ ma tem nê m ô kambom anôñ ek bô sê bô k. ²¹ *Avô malô takatu ba êthôñ loñô ndê thêthôñ paliñ tem nê m ô mavi ek avô malô takatu

* 2:15: Nam 22:7; Jut 11; ALK 2:14   * 2:16: Nam 22:28-35   * 2:17: Jut

12-13   * 2:20: Mat 12:45   * 2:21: Luk 12:47-48

ba eyala Wapômbênj anêj abô mathej takatu ba hêv hadênj i ma dojtom êvôliñ dômiñ. ²² Abô bute bôk hanañ avanônj hathak i nena,
 “Avuñ te hamotej ma havôhi hayañ anêj motej hathak loñbô.” *Gutpela Sindaun 26:11*

Ma buyañ hanañ nena,
 “Bok te hathik i ba mabuñ mavi
 ma hathak havôhi hik tumutum hathak loñbô.”

3

Kapya êntêk anêj ôdôj

¹ Aiyañ thêlô, yenañ kapya yañ sêbôk lôk yañ êntêk ma yahato luvi hathôk ek môlô ek yañgik môlônim auk liñ esak auk mabuñ. ² *Yaleñhaviñ nena abô môñ taksêbôk ba plopet mathej enañ lôk abô majañ takatu ba Anyô Bêj Yisu Kilisi alalôaniñ bulubiñ bôk hêv ba yêlô môlônim aposel anañ hadênj môlô ma nobaloñ loj.

Anyô Bêj anêj waklavônj

³ *Odañô katô. Pik lo lej anêj dañ ma ñê abôma tem nêlêm nêyô ek môlô ba nesopa ida iniñ thetharjak ba nenañ abôma lomalama nena, ⁴ * “Bôk ibutiñ abô yôv nena Kilisi tem endelêm. Ma alalôaniñ kamik aposel bôk ema yôv. Ma anêj anônj êsê? Ôñgô. Môñ anônj sêbôk ba Wapômbênj hapesañ pik êntêk aleba lêk ma nôm êj miñ habitak ami.” ⁵ *Thêlô bôk etak abô taksêbôk ba Wapômbênj hanañ ba lej habitak. Ma hawa ñañ ba hapesañ pik ma hasuñ ñañ ba pik moma habitak hêk. ⁶ *Vêm ma hawa ñañ êj ba hasuñ hayô pik vôv ba habuliñ nômkama sapêñ. ⁷ Ma abô êj ma Wapômbênj da hanañ

* 3:2: Jut 17   * 3:3: 1Ti 4:1; Jut 18   * 3:4: Mat 24:48   * 3:5: Stt 1:6-9

* 3:6: Stt 7:11; 2Pi 2:5

ba bôk hatak wak te yôv ek êmbôk pik lo leŋ êntêk. Ma hayabiŋ waklavôŋ nindum abô ek imbuliŋ avômalô takatu ba miŋ esopa yani ami.

⁸* Aêŋ ba aiyar thêlô, miŋ lemimpaliŋ abô êntêk ba tem yanar ami. Anyô Bêŋ hayê sondabêŋ 1,000 ma hatôm wak te iyom ma wak te iyom ma hatôm sondabêŋ 1,000. ⁹* Ba intu Anyô Bêŋ hamô maliŋyaô ek alalô nande kapôlôŋiŋ liliŋ ek miŋ nanêm yak ami. Lôk miŋ hapôviŋ abô takatu ba habituŋ ami haleba avômalô esorj nena yani hasau la.

¹⁰* Ma waklavôŋ atu ba Yisu endelêm ma tem êtôm anyô vani. Ma diŋdiŋ bêŋ tem indili leŋ ba nômkama takatu ba hamô leŋ tem imbuliŋ ba atum esarj. Ma pik lôk anêŋ nômkama sapêŋ tem ende liliŋ ba êmô oyarj.

¹¹⁻¹² Ma nômkama lôkthô tem imbuliŋ aêŋ iyom. Aêŋ ba tem umbitak anyô aisê? Ba intu oyabiŋ Wapômbêŋ anêŋ waklavôŋ endelêm ba ômô matheŋ ma osopa Wapômbêŋ anêŋ abô ek waklavôŋ êŋ êlêm ketheŋ. Wak êŋ ma tem atum esarj leŋ ba nôm takêŋ tem vovarj indiŋ i ba nipulusik. ¹³* Ma doŋtom Wapômbêŋ bôk habituŋ abô yôv ba intu alalô nayabiŋ leŋ lo pik lukmuk atu ba tem imbitak êtôm nê thêthôŋ iniŋ loŋ.

Abô anêŋ day

¹⁴ Aiyar thêlô, môlô lêk oyabiŋ nôm takêŋ ba intu nôpôviŋ am ek Wapômbêŋ ênjê nena môlô nê mabuŋ lôk lelaik mi ek nômô labali imbiŋ yani. ¹⁵* Lemimbi abô êntêk. Anyô Bêŋ hamô maliŋyaô ek avômalô nedarjô anêŋ abô ek nêmi bulubiŋ. Wapômbêŋ bôk hêv auk êŋ hadêŋ alalôaniŋ aiyar anôŋ Pol ba intu hatô abô hadêŋ alalô. ¹⁶ Yani hatô hathak nôm takêŋ lôkthô halôk anêŋ

---

* 3:8: Sng 90:4   * 3:9: Hab 2:3; 1Ti 2:4   * 3:10: Mat 24:29,35; Luk 12:39;
1Te 5:2   * 3:13: Ais 65:17; 66:22; ALK 21:1,27   * 3:15: Lom 2:4

kapyá. Vi ma auk lôkmanjij ba malaij ek avômalô neyala. Ma avômalô doho iniij auk ma pulusikna lôk mayaliv ba iluviij Pol anêij abô hatôm bôk iluviij Wapômbêij anêij abô takatu ba eto ba intu tem neja malaij.

¹⁷* Aiyañ thêlô, môlôda bôk oyala auk takêntêk. Aêij ba noyabiij am ek ñê kambom takatu ba iniij auk ma lokbañ ek miij nêbôv môlô vê ênjêk pik thekthek êntêk ba lêk umiij ami. ¹⁸ Ma nundumbak esak wapôm lôk auk mavi hathak Anyô Bêij Yisu Kilisi alalôaniij bulubiij. Nanêm yani liij êndêij êntêk ma wak nômbêij intu sapêij. Avanôij.

---

* 3:17: Mak 13:33; 1Ko 10:12

Wapômbênj Anêj Abô Matherj
The New Testament in the Malei-Hote Language of Papua New
Guinea

Nupela Testamen long tokples Maei-Hote long Niugini

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc. and The Malê people

Language: Hotê-Malê (Malei-Hote)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: The Malê people

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 24 Apr 2018 from source files dated 24 Apr 2018

c8e90bc3-6cab-57b1-9a48-04f5f30fe59a